DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LVCÆ, ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO:

QVÆSTIO MEDICA,

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS, IV. IANVARII,

M. ROBERTO PATIN, Doctore Medico, Præſide.

1061.

Nihilne ab annis Climactericis metuendum?

ANNVS eſt dierum noctiumque orbis ac circulus, qui & ſideris vnius, & omnium eódem vnde profecta ſunt reditu varius efficitur. Magnus veréque vertens eſt, cum Stellarum errantium ad eandem inter ſe comparationem, confectis omnium ſpatiis, eſt facta conuerſio: ſed & ſingulæ ſuum deſcribunt abſoluuntque annum, motus, quo duodecim ſignorum orbem luſtrant, tarditate & celeritate diſſimilem. Populariter tamen, Solis, qui aſtrorum obtinet principatum, ad idem punctum reuoluti curſu, ceu vnus temporum dux moderatorque ſit, annum metiuntur, & humanæ vitæ ſpatia: hæc enim breuis licet punctoque ſimilis, multos complectitur orbes circumductos maiores minoribus, nec adeo tacitè labitur, quin eius certi ſint flexus ac velut articuli, quibus varias in partes diſtinguitur. Nempe ex tacitis intuſque deliteſcentibus cauſis, varias quiſque ſuſtinet mutationes, quæ ferè magis elucent ſeptimo quoque anno, quem propterea putant ſignum ætatis, & veluti tranſitus notam imprimere, nouâ etiam nomenclatione; vt ſit primâ annorum hebdomade infans, ſecundâ puer, tertiâ adoleſcens, quartâ iuuenis, quintâ vir, ſextâ maturus & grauis, ſeptimâ ſenex, atque inde decrepitus. Ex eóne igitur annis Climactericis nomen eſt? quòd homini in lucem edito, dataque vitæ ſpatia decurſuro, ad mortem eundum eſt, iis quaſi gradibus in quibus hærent multi, nec paucis velut in extremo vita finitur.

NEMINI vnquam vitæ ordo tam cucurrit proſperè, vt non aliquando caſibus aut incommodis quibus illa quaſi telis propoſita eſt, interruptus fuerit: diuerſæ incurrunt temporum velut laciniæ, quæ fortunatiſſimum quemque variis ſeu periculis ſeu morbis obijciunt: homini dum anima eſt tanquam in palęſtra luctandum, cum innumeris quæ illum vndiq; circumſtant malis, à quibus ſi minus dejicitur, certè inclinatur; non raro caſurus, niſi velut ruinoſus paries tibicine fulciendus, ad aliquid tanquam adminiculum adnitatur. Hinc annos quibus clade aliquâ vita frequentius affligitur aut ſubruitur, Climactericos, ipſaque adeo pericula κλιμακτῆρας appellauit Antiquitas. Nec vero vna illorum erat claſſis, vnaque ratio, alios ſiquidem finxere leuiores, grauiores alios: & in his quoſdam ἀπαρεβάτους, omnes cùm nouenarios, tum maximè ſeptenarios non parum conflare periculi, at tertium ſupra ſexageſimum ætatis annum, qui vtriuſque numeri multiplicati, & ſibi inuicem obligati ſummam perficiat, hominem in vltimum capitis diſcrimen nunquam non vocare, ſæpius conficere. Eorum etiam annorum, quemadmodum & vitæ terminum ſtatuerunt aliqui octogeſimum, vt qui hunc prætereat, ſtadium currenti ſimilis metas tranſgrediatur. Contrà alij, qui ad primam hominum ætatem reſpexere, tam longè Climactericorum vim patere voluerunt, quam longè nunc poteſt vitâ ſpe & votis extendi. Vis plura? ne communi lege naſcerentur & perirent Heroës, certos & quidem anticipatos ad moriendum annos ſtultè aſſignarunt, excitatis illis ſpiritibus, quos ſtultiùs nonnulli perinde ac ampliore opus ſit ſpatio ad dedolandas tam illuſtres animas, cæteris tardiùs, ex vteri latebris in lucem exire prodiderunt. His figmentis fidem adiunxere turbulentis erroribus mancipati Veteres, ad credendum carunculæ vitulinæ, quàm perito Duci paratiores: tanta nimirum priſcæ nutrix ſuperſtitionis inſcitia penè omnium animos oppreſſerat, hominumque imbecillitatem occuparat.

QVI nec à numeris, nec à Cæli ſignis ſibi metuit, nihil habet cur annos Climactericos quibus aliunde venire nihil poteſt, vel minimum reformidet. Numeri certè, quidquid Pythagoreorum turba nugetur, nulla omnino vis eſt ad agendum, nulla dignitas, nullum in Naturam imperium, ſi bene ex re æſtimetur, ne vnum quidem aliquid eſt, ſed multorum minimè diuiduorum cumulus, & qui ſolâ mente colligitur ordo: reuera quæ ex Naturæ pręſcripto contingunt mutationes certis fiunt numeris, vel ſi mauis, innumeratis dierum interuallis, at non tamen à numeris qui pręter ſpatium ad rerum perfectionem nihil conferunt: non Mare, non Euripus, non febres interpolatæ numeri vi ac numero mouentur, ſed aquæ vel humoris ingenio; non horæ quâ quis animam ſenio confectus exhalat, mortis cauſa accepta ferenda eſt, ſed vniuerſo tempori, rectiùs ſalutari humeri à vitæ carceribus vſque ad metas perpetuò dilabenti. Vt in ſeminibus vis ineſt earum rerum quæ ex his progignuntur, ſic in cauſis conditæ ſunt res futuræ, ſolo tempore abſunt: quaſi rudentis explicatio, ſic temporis eſt traductio nihil noui efficientis, ſed primum quidq; replicantis. Vana imprudenſq; diligentia eſt, quæ dierum numerum computat, rerum momenta non ponderat. Fauſtos, inauſpicatos, nefaſtos, commodoſque dies, quoſdam vt Calendarum & Iduum, nuptiis alienos putare, Romanæ leuitatis eſt: Nonis velut ominoſis feriæ rei nihil velle inchoare, Imperatoris eſt ſeriò deſipientis, at exacto Climacterico iuueniliter exultantis. Quid tu ſextum in morbis diem ceu tyrannum odiſti? qui ſi hunc iugulat, iſtam ſeruat: Ipſum Septenarium olim ſacrum, Mediciſque craſſioribus criſis expectatione perperam feriatum, nonne anni Climacterici, ἀνδροκλάσται vulgo dicti, ſæpius infamarunt: & rurſus ſi incendio, naufragio, ruinaue perituro, res eſt vnius horæ, vel diei, quid attinet annum quem iſtæ clades non totum occupent, ac non potius dies horaſve Climactericas appellare? Vna planè natura eſt annorum dierumque omnium, quos ex atris albos faciet, qui fortiter & virtutis auſpiciis geret omnia.

SIMILIS eſt vecordiæ quod ſapientibus & Eccleſiæ deteſtatum genus hominum, potentibus infidum, ſperantibus fallax prædicat, ad agendam vitam naſcendi tempus pertinere, perindeque vt fuerit cæleſtium orbium συντυξία, occurſúſve maleficorum ſiderum pulſatus cuiuſque horoſcopus, ita vitam longiorem breuioremque deſtinari, corpus, mores, animumq. formari, alias atque alias fortunas dari, ſeruos ad regna, captiuoſque ad triumphum vocari. Diluenda miſeratione hæc commenta, ex eorum profecta cerebro qui pro Numinibus habuére planetas, tractâ etiam ab his θεῶν appellatione (namque Græcis θεῖν currere eſt), qui Cælum impleuere fabulis, trigonis, cuſpidibus, concinnatiſque ex vario Stellarum cœtu, belluarum imaginibus: ac ne quid ex effectuum obſeruatione natum videretur Monſtrorum, vt Capricorni effigie. Quo modo in Pictorum, ita in Aſtrologorum pergulis picta ſunt omnia, ſolidi nihil oſtendi poteſt; aufer quas iſti temere conſecrarunt beſtias, tolle nomen Veneris à Stella ſic vocata, ſimul & ficti Numinis vim ad creandos libidinoſos, & artem quæ id docet, ſuſtuleris. Rerum naturam vertit; excuſandæque nequitiæ aſylum aperit, qui Stellarum imperio concreuiſſe hominem, iiſque ducentibus tanquam ζῶον νευρόβατον, huc illuc circumagi autumat: propter Deum homo, propter hominem mundus factus eſt, ipſaque ſidera, quæ pręter calorem & lucem nihil fundunt ex alto; alioquin vbi homini homo lupus eſt, nulla Stella non eſt ἀνθρωποφαγική; vtinam ludicræ nulloque ſcientiæ fundo conceptæ artis authores expediant, cuius ſideris iniquitate fit, priuatarum vt rerum fures vitam agant in neruo & compedibus, publici in auro & purpura. Si vitæ, mortiſque hominum tempus, ratio, & cauſa in Cælo eſt, quomodo priſcæ longæuitatis, quæ aliàs nongentorum erat annorum, tantam nunc patimur epitomen: an quod ſiderum, ſeu rerum omnium vis languet ac deteritur? Suntne Sol & Luna mutata loco, minutâ lumine, poteſtate, & ſpatio? Qua Cæli facie & habitu anniuerſarium Climactericum vnus eſt expertus Antipater? Sunt vitales in Ægypto partus octimeſtres, quidni & in Africa vbi Cælum idem eſt? Quî fit vt tempore Aſtroque diſpari ortos tot pueros vno die demetant morbilli & variolæ, etiam veteribus cognitæ? tot homines fractâ naui vel acie, vnâ horâ vnoque mortis genere occumbant: & contrà vno temporis ictu naſcantur Reges & inopes, ſerui, & Domini vt fortunas, ſic exitus diſſimiles habituri. Eſt vbi qui in vitam editus fœtus, euoluto capite luctatur in anguſtiis portæ, diutuléque laborat circa humeros, erit igitur diuerſum capitis & reliqui corporis fatum, ſi hoc tam rapido temporis momento accipitur. Nulla prorſus Stellarum decreta ſunt, neque cauſam, neque notam vllam habent, qua quid futurum ſit, pręuideri ac definiri queat. In motu ac periculo multa & creduntur faciliùs, & finguntur impunius. Falli volentibus nunquam defuere qui fallerent, qui hominum, & temporum definitione ſublatâ, ſua mendacia obſcuritatis nube inuoluta ſpargerent, vt ſi quando veritatem caſus imitetur, diuinos ſenſus aſſequutos ſe putent, qui humanis carent.

NIHIL itaque refert ad vitam, ſeu valentem, ſeu diuturnam, quale ſit Cælum, plurimi quale ſit ſolum, qualis regio & viuendi ratio, quale ſemen quod in fœtum cogitur. Huius vitio multi dum ſeruntur, dum corporantur, non annos, ſed dies Climactericos in aluo Matris inueniunt. Nempe vt Architecto ſitne domus duratura, ſic Medico cuiuſmodi futurus ſit vitæ tenor, ex primis quæ iaciuntur fundamentis, augurari licet. Inde eſt quod non rarò humani generis peſtes, heroïcæ virtutis natos de ſe dant, & ex Heroïbus gignuntur carcinomata. Eſt vbi Ars Naturæ vim inſitam promouet, eſt vbi penè totam immutat. Hîc olim mera barbaries, nunc Athenas ipſas Atticas reperias. In Stilpone, quem Aſtrologorum natio vinolentum ac mulieroſum finxerat, nemo vnquam vllum vinolentiæ aut libidinis veſtigium vidit. Vt fuerit tenue ac purum, aut pingue ac concretum Cælum, ita alia atque alia valetudo. Ex Perſea, quæ tranſlata venenatam vim deponit: ex peſtiferis oppidis, quibus viuo flumine in deſidis aquæ locum infuſo, ſimul eſt infuſa ſalubritas, liquet quanti ſit ad vitam momenti, quæ cuique regioni & ſolo ſubeſt natura. Cibi non conuenientis mutati, deficientis, intempeſtiui magna vis, longéque maior vini: reputa quot Climacteres acciuere profundiores cyathi, quibus multi merſi ſunt; Totas aliquas gentes reddit μακροβίους aquæ potus & frugi victus. Longæviores qui ex profeſſionis voto ſuum fraudant genium. Qui in otio & luſtris degunt, qui ſaginâ corpus offerciunt, mirum quantum de vitæ ſumma detrahunt. Bene ſit ſi his tantum difficultatibus miſer prematur homuncio: datus fragili corpori animus, ad labores mollis, in moleſtiis anxius, in timore humilis, quo ex fonte quid non ebullit mali? Harum profecto cauſarum incurſione tardiùs aut citiùs vitæ ſegmen abrumpitur. Senum quidem tempeſtiuâ maturitate caducorum, & in extrema velut ætatis tegula poſitorum, ſpiritus facilè eliditur: at ſi ex inſtituto in ciuitatibus Libitinæ cenſu calculum ponas, tam frequenter quolibet anno, quàm ſexageſimo tertio, huius appropinquatione reuera conturbantur, quibus omnino grauis eſt ætas, nihilque opis in ipſis ad bene beatéque viuendum, qui futuri deſiderio, præſentium tædio ægri, in ſenectutem quam toties optatam, adeptamque demum accuſant, ſana conſilia diſtulerunt: Sapiens verò, qui ex quietè, purè, eleganterque ductâ ætate, corpore non animo ſenex eſt, qui omnia bona à ſeipſo petit, ſui cultor eſt, ſibi vacat, ſecumque ſemper vixit, probe actæ vitæ conſcientiâ lętus ad diu meditatam mortem, quam Naturæ neceſſitas afferat, non trahetur, ſed ibit certo gradu, erectoque animo, certus tunc eſſe viuendi finem optimum, cum integrâ mente, cęteriſque ſenſibus, opus illa ſuum, eadem quæ coagmentauit, Natura diſſoluit, è putrique domo diſcedentem animam tranſmittit in vitam omni bonorum genere circumfluentem.

Nihil igitur ab annis Climactericis metuendum.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Ioannes Antonius Bourgaud.
M. Michaël Langlois.
M. Germanus Hureau.

M. Ioannes de Bourges.
M. Robertus Patin, Præſes.
M. Michaël de la Vigne, Schol. Prof.

M. Hermannus de Launay, Schol. Cenſor.
M. Philippus Harduin de S. Iacques.
M. Helias Beda.

F.M.P. BIBLIOTHEQUE

Proponebat Lutetiæ IOANNES-BAPTISTA DE REVELLOIS, Ambianus, A. R. S. H. M. DC. LVII.